

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal.

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy óra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 159. szám.

Kedd július 14.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagybeeskerek, július 14.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága, mint már röviden jeleztük, tegnap délelőtt tartotta rendes havi ülését Botka Béla főispán elnöklésével.

Az ülésen jelen voltak: Jankó Ágoston alispán, dr. Vinczevidy Ernő m. főjegyző, dr. Plechl Szilárd m. főorvos, dr. Riesz Jakab árvaszéki elnökhelyettes, Kéler Ákos tiszti ügyész, Tóth István kir. tan. pénzügyigazgató, dr. Vértesy Gyula kir. tanfelügyelő, Faur Kornél kir. főmérnök, dr. Konyovics György kir. ügyész, dr. Radvány Ferenc a pancsovai tanfelügyelői kirendeltség vezetője, ifj. dr. Daniel Pál, Franz J. L., dr. Gyertyánffy László, báró Hauser Károly, dr. Mangold Samu és Schulte Vilmos bizottsági tagok, Bielek Antal, Filkovich Boldizsár, Szilágyi Albert, Balás Iván, Demkó István, Bujkovszky Gusztáv, Eördögh Virgil és Wagner Ede előadók.

Miután a főispán megnyitotta az ülést, áttértek az egyes szakelőadók jelentéseire, a melyeket a következőkben ismertettünk:

A pénzügyigazgató jelentése.

Tóth István kir. tanácsos pénzügyigazgató havi jelentése szerint Torontálvármegye, mint törvényhatóság területén állami egyenes adók címén megállapított tartozás 7.114.411 kor. 83 fillér, befizetés 2.469.955 kor. 23 fillér, hátralék 4.644.456 kor. 85 fillér, vagyis az évszartartozásnak 65%-a. A f. évi június havi befizetés 56.456 kor. 75 fillérrel, a január-június havi befizetés pedig 413.082 kor. 27 fillérrel kedvezőtlenebb, mint a múlt év hasonló időszakában teljesített befizetések voltak. Hadmentességi díjban megállapított tartozás 337.532 kor. 28 fillér, befizetés 20.358 kor. 09 fillér, hátralék 317.174 kor. 19 fillér, vagyis az évszartartozásnak 94%-a. Tekintettel arra, hogy a múlt évben köztudomásúlag általános mérvben silány gabonatermés volt Torontálvármegyében, az év első felében a végrehajtási eljárást szüneteltette, most már azonban, midőn az évszak előrehaladtával a mezőgazdasági termények részleges értékesítésének ideje elérkezett, köteletségének tartotta a pénzügyigazgató a közadók és ezek módjára beszédendő kincstári tartozások és egyéb köztartozások törvényes behajtása iránt intézkedni, minek folytán a községi előjárásokat, városi adóhivatalokat és fűszolgabírákat körrendeletileg megfelelő utasítással látta el a pénzügyigazgató. Állami egyenesadó címén 3 esetben 1151 kor. 10 fillér, bélyeg és jogilleték címén 47 esetben 139.534 kor. 01 fillér erejéig engedélyezett fizetési halasztás, azonkívül 5 esetben engedélyezett a pénzügyigazgatóság házadó mentességét.

Népoktatás.

Dr. Vértesy Gyula kir. tanfelügyelő havi jelentésében előadja, hogy a tanfelügyelőség az elmúlt hó folyamán legnagyobb részét az évszáró-vizsgákon való elnökléssel volt elfoglalva s egyúttal az iskolai évvégi hivatalos teendők is lefoglalták az időnek nagy részét. Június hó folyamán a kultuszminiszter özv. Jurás Józsefné okleveles óvónót a németeszkai ujonnan szervezett állami kisdudóvó intézethez rendes óvónőnek kinevezte, Erdős Béla nagybeeskereki állami polgári iskolai tanárnak egy Nagybeeskereken létesítendő fiukonviktus megnyitásához az engedélyt megadta, San-Marco hercegnőnek a kuzsöllői római katolikus iskola fönntartására adományozott segélyezéséért köszönetét és elismerését nyilváníta. Nagybeeskereken önálló gazdasági ismételőiskolát szervez, amelynek létesítése végett a tárgyalások már folynak. A miniszter a nagybeeskereki iskolagyermekbarát-egyesület részére 200 korona segélyt engedélyezett, Horváth Lajos és Horváth Lajosné torontál-szécsányi és Kovács László és Kovács Lászlóné stájerlakai állami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte, továbbá címzetes igazgatókká, illetőleg igazgatónővé pedig Ókrössyné-Csepreghy Ilona kiszombori tanítónőt, Martin Ádám óscesanádi és Martin Fülöp sándoregyházi állami elemi iskolai tanítót előléptette.

A kir. tanfelügyelő a közigazgatási bizottság üléséből folyólag intézkedik az 1908.-ik évi oktatókötelesek összeírása és az oktatókötelezettség és a beiskolázás szigorú megtar-

tása végett. Iskolálatogatásokat a tanfelügyelőség tagjai nem végeztek, de résztvettek a vizsgákon.

A tanfelügyelő résztvett Csenén egy államosítási tárgyaláson. A tanfelügyelőség személyzetének sorában az a változás történt, hogy a két segédtanfelügyelő fokozatos előléptetésben részesült, egyik tollnok pedig: Cserői Gyula kinevezetett segédtanfelügyelővé. Végül jelenti még a tanfelügyelő, hogy a pancsovai kirendeltség vezetője intézkedett a pancsovai állami elemi iskolák fejlesztése s az ifjusági egyesület és dalkör szervezése tárgyában.

Kereskedelmi ügyek.

Faur Kornél kir. főmérnök havi jelentésében előadja, hogy hivatkozással a múlt havi jelentésére felelmi, hogy az écska-orlováti törvényhatósági közutnak az állami beruházási hitel terhére kiépítendő 43-48 kilométer szakaszán az utépitési és hengerelési munkálatok még folyamatban vannak. A nagykikinda-lovrini törvényhatósági közutszakasz 77-77.695 kilométer szakaszán a hasonló munkálatok már teljesen befejeztettek. A nagykikinda-nagyszentmiklósi törvényhatósági közút 10.889-17.017 kilométer szakaszán a beruházási alaprakás van folyamatban. A basahid-törökbecsei törvényhatósági közút 0-7 kilométer szakaszán a beruházási alaprakás, 7-18 kilométer szakaszán pedig a beruházási földmunka van folyamatban. A folyó évben kiszállított kavics felülvizsgálata az ittvárnok-zsombolyai vicinális közuton, valamint a nagybeeskerek-nagykikindai, nagybeeskerek-ittvárnoki, basahid-törökbecsei, törökbecse-karlovai és nagybeeskerek-zsablai törvényhatósági közutakon már megejtették. Az uti személyzet időszerű munkálatokkal foglalkozott és köteletségének általánosságban megfelelt.

Közegészség.

Dr. Plechl Szilárd m. főorvos havi jelentése szerint június hónapban, mint egyáltalán a lefolyt első félévben jók voltak. A ragályos betegségek közül bejelentettek 47 vörheny, 2 tifusz, 15 difteritisz és 186 kanyaró esetet, amely adatok szerint csak a vörhenybetegségek emelkedtek. A közönségesen előforduló csuzos és hurutos, lobos bajok csekély számban fordultak elő. A halálokok között a legnagyobb percent a tuberkulózisra esik. A népesedési viszonyok kedvezők voltak. Megemlíti a főorvos, hogy az oltóorvosoknak 5903 korona, a gyógyszereszeknek pedig a kiszolgált negyedévi gyógyszerérekért 9937 koronát utalványoztak ki az orsz. betegápolási alap terhére. Czrepaján új gyógyszer-tár nyílt meg, az istvánvölgyi gyógyszerész elhalta folytán a gyógyszer-tár betöltésére nézve az intézkedések folyamatban vannak.

Börtönügy.

Dr. Konyovics György kir. ügyész jelenti, hogy a vármegye területén levő fogházakban mindenütt rend van s a foglyok létszáma tetemesen csökkent. Az egyes fogházakban a foglyok létszáma a múlt hó végén a következő volt: a nagybeeskerekiben 46 férfi, 9 nő; a törökbecseiben 2 férfi; a nagykikindaiban 51 férfi, 10 nő; a billédiben 0; a nagyszentmiklósiiban 1, a törökkanizsaiban 3 férfi, 2 nő; a zsombolyaiban 1 férfi.

A szakelőadók jelentései után Jankó Ágoston alispán terjesztette be nagyérdékű jelentését a vármegye kivándorlási mozgalmairól a lefolyt félévben. A jelentés nagyfontosságú adatait lapunk más helyén közöljük.

Az ülés egyéb fontosabb ügyeit már tegnapi lapunkban ismertettük, a többi kisebb ügyet a referensek javaslata alapján intézték el.

A legközelebbi ülést augusztus 10-ikére tűzték ki s ezzel az ülés véget ért.

Torontálban csökken a kivándorlás.

— Saját tudósítónktól. —

— július 14.

Jankó Ágoston alispán Torontálvármegye közigazgatási bizottságának tegnapi ülésén terjesztette be a vármegye kivándorlási mozgalmáról szóló féléves jelentését.

A jelentés adatai a kivándorlási mozgalom történetében rendkívüli fontosságúak, mert nagy fordulatot jelentenek, amely bizonyára alkalmas arra, hogy minden körben megnyugvást és meglepődést keltsen.

Az alispán ugyanis előadta, hogy Torontálvármegyében a múlt év november hónapja óta a kivándorlási mozgalomban jelentős fordulat történt. A múlt év novembere óta a kivándorlás rendkívüli mértékben csökken s ezzel szemben a visszavándorlás nagy mértékben emelkedik.

A folyó év első felében januártól június végéig összesen csak 813-an vándoroltak ki Torontálvármegyéből, ami az előző év hasonló időszakában történt kivándorlásnak csak tizedrésze.

Ezzel szemben a visszavándorlók száma az év első felében összesen 2981, vagyis a visszavándorlók száma 2168-al múlja felül a kivándorlók számát.

A kivándorlók és visszavándorlók száma a folyó év első felének egyes hónapjaiban a következők voltak:

Januárban kivándorolt 320, visszavándorolt 527.

Februárban kivándorolt 135, visszajött 625.

Márciusban kivándorolt 110, visszajött 420.

Áprilisban kivándorolt 70, visszavándorolt 494.

Májusban kivándorolt 94, visszajött 488.

Júniusban pedig kivándorolt 84 és visszavándorolt 427.

Öröndetes jelenségek konstatalta az alispán, hogy a visszavándoroltak mindegyike hozott magával haza pénzt, a mely megélhetésük első idejére elégséges volt. Hogy a visszavándoroltak anyagi helyzete elég kedvező, legjobban bizonyítja az, hogy Torontálvármegyében egyetlen visszavándorolt sem kért segélyt.

A visszavándoroltak mind folytatják régi rendes foglalkozásukat s a legcsekélyebb kifogás sem emelhető ellenük erkölcsi szempontból sem.

A visszatért munkásembereknek nincs fölemelt bérigényük s valamennyien a régi munkárák mellett dolgoznak.

Az alispán nagyjelentőségű előadását a bizottság tagjai élénk éljenzéssel fogadták s jelentését a bizottság örömmel vette tudomásul.

A délvidéki tanítók nagygyűlése.

— (Saját tudósítónktól.) —

Nagyszentmiklós, július 13.

(Első nap.)

A Délmagyarországi Tanítóegylet ma kezdte meg három napra terjedő nagygyűlését Nagyszentmiklóson, a délvidéki tanítóegylet imponáns részvételével. A város fel van lobogóva, a százkezü rendezőség diadalkapokkal, banderiumokkal, zeneszóval fogadta a vendégeket, kiknek száma a hatszázat túlhaladja. A tanítógyűlésen a nagybeeskereki tanítóegylet köréből Banyai Jakab iskola-igazgató, Osztie Béla és Szegfű Sándor tanítók vesznek részt.

Az ünnepségek sorát tegnap este az áll. elemi iskola tanulóinak színelőadása nyitotta meg. Apró, többnyire német, szerb származású gyermekek óriási sikert aratva adtak elő Saskeőy József tanító gyermekszínművét a Javulást. Utána a 14 esztendő Telmányi Emil hegedűművész játszott nagy hatással, virtuozitással. A kitünően sikerült előadásokat ismerkedő-estély zárta be.

Ma reggel az ünneplő közönség a székes-egyházban zenés ünnepi misét hallgatott, amelyet fényes papi segédlettel Petrovics Emil plébános végzett. Innen a közönség Révai Miklós szobrához vonult, ahol Kovács István dr. nagyhírű emlékbeszéd kíséretében a szobrot megkoszorúzták.

A különböző kiállítások megnyitása következett ezután. Ott kiállítás van, ugymint: csetneki varrottas kézimunka, slöjd, rajz, könyv és tantermuzejumi kiállítás, mind kiálló bizonyossága a vidék kulturális fejlődésének.

Ezután kezdődött csak az egyesület nagygyűlése Schenk Jakab polg. isk. igazgató elnöklésével. A gyűlés kezdetén az összesereglett tanítókat Csernoch János esanádi püspök, Halász Ferenc min. tanácsos, Botka Béla torontái, Hertelendy Ferenc temesvári főispánok, dr. Sebestha Károly, dr. Vértessy Gyula, dr. Láng István kir. tanfelügyelők táviratilag üdvözölték. A vendéglátó házigazda Nádkó Sándor gróf — a fűmél sztrájk miatt — sajnos nem jelenhetett meg s így levélileg mentette ki magát.

A mai gyűlés elsősorban táviratokban hódolt a Felső és a tanügyi kormány előtt.

Az előadások sorát Saskeő József esanádi tanító nyitotta meg „A tanító a jövő társadalmi és közéletében” című politikai értekezésével. Vázolta az általános választó jog behozatala esetén beálló társadalmi és közéleti változásokat; a tanító hazafias közéleti hivatását, szerepét, törvényhozásilag kívánja megszabni a tanító társadalmi hivatását; de ezen munkájáért állami tiszteletdíjat kíván. Kívánja, hogy a mostani iskolai ünnepélyek hivatalos községi ünnepékké avatassanak s törvényileg köteleztesenek az előjárók, hogy népgyűlés keretében nov. 19-én, okt. 6-án, márc. 15-én és június 8-án ünnepélyt rendezzenek. Kívánja a szülői értekezletek kötelezővé tételét, amelyen a tanítók alkoholelenez, szociálpedagógiai, közgazdasági előadásokat tartanak külön tiszteletdíj mellett. Kívánja a történelem és alkotmánytan tanításának reformját s a sovén, magyar, nemzeti politikának az iskola falain belül való kultiválását. A temperamentumos, lelkes előadást a közönség élénken megtapsolta s a gyűlés egyhangú határozattal emelte.

Gregus Gyula székelykevei tanító a magyar nevelés és oktatásügynek gyermektanulmányi alapon való fejlesztéséről tartott előadást s a gyermektanulmányi társaság fiókjainak felállítását sürgette.

Dorner János verseczi községi tanító az országos tanítói nyugdíj- és gyámalap rendezése ügyében szól, követeli a 35 évi szolgálati maximumot, a nyugdíjigény felemelését, a tanító özvegyeinek és árváinak humanus ellátását.

Szegfűné Gopcsa Róza nagybecskereki állami óvónő az iskola és ovoda közti kapcsolatot tartott élénk tetszéssel fogadott beszédet. Róza György károlyfalvi tanító a szexuálpedagógiáról tartott igen érdekes és nagy figyelemmel hallgatott értekezést.

Délben a Czenczinger-szálló összes helyiségeiben 600 terítékű bankett volt, melyen számos felkőszöntő hangzott el. A lakoma után a délmagyarországi tanítóegylet ovodai szakosztálya ülésezett, majd a tanítóegylet segélyegyesülete tartotta rendes évi közgyűlését.

Ezek után a tanítók kirándultak a szerb-nagyszentmiklósi állami földmivesiskola telepére, ahol egyúttal a délmagyarországi tanítóegylet gazdasági ismételő iskolai szakosztálya tartott ülést.

Este 8 és fél órakor a Czenczinger-féle szálloda nagytermében a Délmagyarországi tanítóegylet és tanítói konviktus javára rendezendő műkedvelői előadással egybekötött táncestély lesz. A műkedvelői előadásban Derék Antal „Napraforgó” című parasztdramáját adják elő.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggel 6 1/2 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 7 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap déltől 11 órától 12-ig.

Augusztus 10. Közigazg. bizottság ülés e.

Harc a drágaság ellen.

Sopronból jön az a nálunk nem mindennapi hír, hogy az ottani polgárság minden felesleges kongresszus és bankett mellőzésével ki-mondotta a bojkottot a husra. Illetőleg nem is mondotta ki, hanem egyszerre, minden bevezetés nélkül megkezdte. A soproniak tehát most nem esznek húst, hanem mindenféle jó-fajta főzeléket, zöldséget, tojást, tejet, meg efféléket. Igazi vegetáriánusok lettek. Hadat üzentek a husnak, nem a vegetáriánusok furesa felfogása miatt, hanem, hogy megmutassák az árakat emelő mészárosoknak: ime mégis lehet védekezni a drágaság ellen, csak akarni kell! A polgárság akciójával szemben a mészárosok akár egész segítségért mentek ugyan a főispánhoz, küldött-ségileg, de persze hiába, a főispán megmagyarázta nekik, hogy nem parancsolhat az embereknek, hogy húst egyenek. A drága hus most ott marad a mészárszékek asztalain, ami tekintve, hogy most nyár van, nem valami egészséges dolog.

Azóta a soproni mészárosok akár egész nap fogdoshatják a legyeket, egyéb állatot kár levágniok, mert csak a legyeknek kell a husa. Aki teheti, az most halat, főzeléket, zöldséget eszik Sopronban. Csak néhány napig tartanak

ki a derék soproniak s kapzsi mészárosaik beadják a derekukat, mert egyebet nem is tehetnek. Vagy megpuhulnak, vagy becsukhatják a boltot.

A soproni példa nem áll egyedül. A bojkott külföldi mintára készült s a külföldön mindenütt bevált. Csak nálunk hiányzik a közönből az egyöntetű cselekvés iránt való érzék. Itt a nehéz életviszonyok alatt görnyedezve, némán, megadással tűrjük a házber-, hus-, a kenyér-, a szén-, a fa- és egyéb uzsorásokat. Az élelmiszer uzsorások mindenütt szervezkednek, összefognak a közönség kizsákmányolására s ez nem tanul tőlük, nem áll össze, hogy letiporjon néhány spekuláns, akik nap-nap után a legcinikusabb vakmerőséggel követik el a merényletet a társadalom zsebe és gyomra ellen.

A soproni polgárság védekezése pedig szolgáljon intő példaul. Ezek az öntudatos polgárok mindenesetre jó példát statuáltak. Megmutatták, hogy miként lehet védekezni a gyomor kizsákmányolói ellen és nem lehetetlen, hogy a soproni példa talán mégis követőkre találhat.

Kitüntetett tanítók. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület tudvalevőleg jutalomdíjjal tüntette ki Weber János szerb-ittebeli állami elemi iskolai igazgatótanítót, a magyar nyelv sikeres tanítása körül szerzett érdemeiért. Az egyesület fölkérésére a jutalomdíjat a múlt héten adta át ünnepiesen a kitüntetett tanítónak Sántha Gyula tb. főszolgabíró. Az ünnepi aktuson megjelent a községi előjáróság Jovánovics György községi jegyzővel, az iskolai gondnokság dr. Szántó Adolf elnök vezetésével, valamint a község lakossága nagy számmal. A jutalmat Sántha főbíró lelkes szép beszéd kíséretében adta át Weber Jánosnak, aki meleg szavakban köszöntemeg a kitüntetést.

Ugyancsak a napokban adta át a kulturegyesület jutalomdíját egy másik kitüntetett tanítónak, Tóth Dániel újszentiváni tanítónak Micskey Vince tb. főszolgabíró. Az ünnepi aktus itt is a községi előjáróság és nagyszámu közönség jelenlétében folyt le s a főbíró hatóság, lelkesítő beszéd kíséretében nyújtotta át a jutalomdíjat a kitüntetett tanítónak, aki ugy a kulturegyesületnek, mint a főbírónak halás köszönetét fejezte ki.

Prímicia. Mint Panesováról jelentik, Iselstöger Lajos újonnan fölszentelt róm. kath. lelkész a napokban tartotta ott első ünnepi miséjét sok lelkész-társa és nagyszámu hallgatóság jelenlétében.

Az új törvényház megvizsgálása. A nagybecskereki új törvényház építésének felülvizsgálata serényen folyik. A miniszterium részéről e célra kiküldött Lukács József műszaki tanácsos szombaton Szegedre utazott, hogy hivatalos ügyeinek legsürgősebb részét elintézzze, a tegnapi napon azonban ismét visszatért Nagybecskerekre s itt folytatja a vizsgálatot. A felülvizsgálás, dacára a gyors tempónak, még néhány hetet igénybe fog venni, mert a vizsgálatot a legcsekélyebb részletre is ki kell terjeszteni.

Uj vashid Nagybecskereken. Rég érzett hiány az, hogy a bégaparti vasuti állomás közelében nincs hid s így a vasuti állomások és Amerika városrész közötti forgalmat a kishídon át kénytelenek nagy kerülővel lebonyolítani, ami rendkívül nagy idővesztéssel, a gyalogjárókra nézve pedig nem kis fáradsággal jár. A város most ezt a rég érzett hiányt megszüntetni készül s tervbe vette a bégaparti vasuti állomás közelében egy gyalogjáró vashid építését. A város az egyes vasgyárakat már fel is szólította, hogy tegyenek erre vonatkozólag ajánlatot a városnak. Biztos dologról persze mindeddig nem lehet szó, amennyiben még csak terv az egész, de annyi bizonyos, ha ez a terv valóssággá válik, úgy egy nagy forgalmi akadálynak veszi elejét a város.

Temesvármegye közgyűlése. Mint Temesvárról jelentik, Temesvármegye törvényhatóság bizottsága tegnap délelőtt Ferenczy Sándor alispán elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A gyűlésen ovációban részesítettek az udvari tanácsossá kinevezett Fülöpp Béla dr.-t, majd behatáron letárgyalták a községnek rendezésének ügyét, betöltötték a honvéddapródi-iskolai alapítványi helyeket és elintézték a fontosabb ügyeket.

Pályázat díjnoki állásokra. A perlaszi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság területén működő betétszerkesztő bizottságok által elkészített telekkönyvi betétek és jegyzékek másolásához több havi időtartamra esinos és olvasható kézirásu, megbízható négy másoló díjnokra van szükség, kiknek napidíja 2 korona összegben van megállapítva. A panesovai kir. törvényszék

elnöke most felhívja tehát mindazokat, akik ezen állások egyikét elnyerni óhajtják, hogy sajátkezűleg irt s tanulmányaikra, eddigi alkalmazásukra és magaviseletükre vonatkozó bizonyítványokkal felszerelt folyamodványukat hozzá folyó évi július hó 25. napjáig adják be.

A szerb takarékpénztár sikasztóját elfogták. A nagybecskereki szerb takarékpénztárnál tudvalevőleg Turinszky Tódor pénztáros egy csomó pénzt elsikkasztott s azután megszökött. A rendőrség nyomozást indított utána s nemrégiben megtudta, hogy Turinszky Szerbiában Ribarszka banja nevű fürdőben van, mire rögtön megkereste a szerb hatóságokat, hogy Turinszkyt tartóztassák le. Ma azután Belgrádból értesítették a nagybecskereki rendőrséget, hogy Turinszkyt letartóztatták s Belgrádba szállították. Most megindítják az eljárást kiadatása iránt.

A hadsereg köréből. A király elrendelte, hogy a honvédtiszti tanfolyam a folyó év végével feloszlatassék s hogy azon századosok részére, akik sem a törzstiszti tanfolyamot, sem pedig a kerületi tiszti iskolát nem végezték, a következő 1908/9. tanévtől kezdve, évenkénti nyolc hónapos tájékoztató tanfolyam állítsassék fel. — A hadügyminiszter elrendelte, hogy azon tartalékos legénység, mely a fegyvergyakorlatokra kívülről vonul a felszerelési állományba és e miatt a jelentkezést megelőző napon kellene hazulról elindulnia, a máig érvényes rendelkezés megváltoztatásával nem reggeli 7 óráig, hanem délelőtt tizenegy óráig jelentkezhetik a bemutatási bizottság előtt. Elrendelte egyben a hadügyminiszter, hogy a tartalékosok hazabocsátása akként történjék, hogy még a lefuvas napján hazatázhassanak.

Apácák beöltöztetése. Mint Temesvárról jelentik, a Miasszonyunkról nevezett szegény iskolánövérk józsefvárosi zárójában tegnap délelőtt ment végbe az újoncok beöltöztetése. Az ünnepélyes szertartást Németh József püspök végezte és ugyancsak ő mondott előzőleg csendes misét is. Harminckét fiatal növendéket avatott fel a püspök. A segédletet a spirituálisok alkották. A szertartásnál jelen voltak az újonnan beöltözött apácák családjai és rokonai is.

Tűzek a vármegyében. Ernesztháza községben a napokban Welm Mátyás és Mayer György ottani lakosok szántóföldjén tűz keletkezett, amelynek 1 holdnyi álló és 34—36 kereszt 14 kevés buza esett áldozatul. A kár nagy része biztosítás útján megtérül.

Rudolfsnadon e hó 9-én éjjel kigyuladt Gion Perváz istállója s teljesen leégett. A tűz keletkezésének oka ismeretlen. A kár biztosítva volt.

Azonkívül Nagybecskereken is volt tegnap délelőtt tüzeset, melynek Fischer N. cséplőtelepén 1 kazal buza, szalma és egy cséplőgarnitúra esett áldozatul. A kár mintegy 20,000 korona. A tűz keletkezésének oka ismeretlen, valószínű azonban, hogy a cséplőgéptől eredt.

Törökbecsén a múlt héten Mayer György berkocsi tulajdonos udvarában tűz ütött ki. A tűz elhamvasztott egy kazal zabszalmát és fél volt, hogy a közeli nádfedelű házakat is el fogja pusztítani. A Kiszeliésky Lázár alparancsnok vezetése alatt kivonult tűzoltóságnak azonban sikerült a tüzet lokalizálni, úgy, hogy az elégett szalmán kívül a tulajdonos más kárt nem szenvedett.

A veszett kutya áldozata. A nagy hőség beálltával a veszett kutyák mind sürűbben veszélyeztetik a lakosságot. Most újabban Nagybecskereken is egy három éves gyermeket harapott meg a veszett kutya. Korényi László itteni asztalosmester kutyája ugyanis megharapta annak 3 éves kis fiát a jobb kezén és lábán. Az állatorvos konstatálta, hogy a kutya veszett volt, miért is a kis fiút felszállították a budapesti Pasteur-féle intézetbe, a kutyát pedig kiirtották. Fülepp György állatorvos előterjesztésére ennek következtében a polgármester a kutyákra 40 napi szigorú zárlatot rendelt el, mely idő alatt a kutyákat csakis szájkosárral és pórázon vezetve szabad az utcára vezetni. A rendelet ellen vétőket szigoruan megbüntetik, kutyákat pedig kiirtják.

Testvérek egymás ellen. Temesgyarmata községben élt egymással békecségekben a két Gilzer testvér. Földjük, házuk volt és jómódu, békés embereknek ösmerte őket mindenki. Legutóbb a két testvér perlekedni kezdett egymással, mert a fiatalabbik testvér, Gilzer Miklós azt óhajtotta, hogy a telekkönyvet az ő tulajdonjoga értelmében igazítsák ki. Gilzer Pál, az idősebbik ezt ugylátszik ellenezte, mert sehogysem tudtak megegyezni. Tegnap délelőtt is vitakoztak és mind hevesebben feleselgettek egymásnak. Gilzer Miklós eközben valami sértő kifejezéssel illette bátyját, aki erre felkapta az asztalon heverő kést és azt öcsese mellébe döfte. Ez

jajveszékelve szaladt az udvarra, hol összeesett. Gilzer Pál látva öccse súlyos sebesülését, felakasztotta magát. Mire észrevették, meghalt. Gilzer Miklós sebesülése súlyos, de azért hiszik, hogy életben marad.

Lépfene Nagybecskereken. A német-negyedbeli tehén-csordában egy tehén lépfene következtében elhullott, miért is a városi állatorvos a tehén tulajdonosánál és annak szomszédainál a szarvasmarhákra a 14 napos udvarzárt és a szükséges legelőváltoztatást elrendelte.

Az apróhirdetés. Egy fiatal leány a következő apróhirdetést tette közzé az egyik újságban:

Fiatal szép leány, aki nagynénje után nemsokára örökölni fog, férjhez akar menni.

Nehány nap múlva a leányka bemegy a kiadó-hivatalba.

— Jött kérem ajánlat a hirdetésemre?

— Igen egy ur jelentkezett itt ma, de nem a kisasszony, hanem a nagynénje után tudakozódott.

A meleg is tolvajt csinál. Törökkanizsáról írják: Szántó Zsigmond helybeli kereskedőt kellemetlen meglepetés érte a napokban. Az üzletben ugyanis nagyon meleg volt s ezért levette a kabátját s a pultra tette. Közben a vevőkkel volt elfoglalva, míg egyszerre csak észrevette, hogy valaki egy őrizetlen pillanatot felhasználva, a kabátban levő pénztárcát, melyben több üzleti okmány, valamint pénz is volt, ügyesen elemelte. Rögtön feljelentést tett a csendőrségnél, mely hamarosan elfogta az ügyes zsebmetszőt Csánát Antal kunbessenyi ember személyében, aki már az elemelt pénztárcát jó helyre el is tette, mert azt a tiszai töltés tövében elásva találták meg. A tolvajt a járásbíróházba szállították.

Amateur-fényképezésnek! Általánosan elismert kitűnő szalon és uti fényképezési készülék, felülmúlhatatlan minőségű pillanat kéz- és láb- és szem- és fül- és orr- és nyelv- és arcképek készítésére, valamint mindenféle fényképezési részek Moll A. cégnél (Bécs, Tuchlauben 8. cs. és kir. udvari szállító) kaphatók. — Ezen üzletág alapított 1854-ben. — Kiváncra nagy képes árjegyzéket bérmentve küld a cég.

TÁVIRATOK.

A választói reform.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ismeretes, hogy a belügy-miniszter a választói reformról szóló tervezetet megküldötte több vezető politikuskak betekintés végett. Ennek folytán azután kiszivárogtak egyes hírek a választói reformról, nevezetesen az, hogy a választói reform a plurális alapján fog történni. Most azután minden körben élénk vita tárgyat képezi a választói reform ügye. A plurális választói jogot a koalíció legnagyobb része helyesli, mert az a nézet, hogy a plurális megőrzi a magyar hegemoniát. Viszont Holló Lajos lapjában kijelentette, hogy a maga részéről a plurális szavazati jog behozatalát semmiképpen sem tartja szerencsés dolognak és azt hiszi, nagyon sokan vannak hasonló felfogáson. Azt mondja, hogy a magyar jogfelfogással, az uralkodó európai nizzussal, a jogegyenlőség követelményeivel teljesen ellentétben áll a dolog. Lehetetlenség, hogy egyik polgár politikai jogok szempontjából kétszer és háromszor több joggal rendelkezzen, mint a másik. Hangsúlyozza, hogy ha a plurális szavazati jog kérdése komoly formában csakugyan felvetetik, ez nagyobb ellentétet fog fölkelteni a magyar politikai életben.

A néppárt részéről azt a nézetet nyilvánítják, hogy a választási reform magában a koalícióban igen-igen erős megáztatásokról fog felidézni és minden közjogi differenciánál erőteljesebben fogja aktuálisá tenni a kérdést, hogy a koalíció mint ilyen, mint parlamenti többség együtt maradhat-e a választási reform után is.

A balpárti képviselők kijelentették, hogy ők csak az általános titkos választói joghoz járulnak hozzá s minden más reformterv ellen állást foglalnak.

A szociáldemokraták még tovább mennek s a párt hivatalos közlönye, a „Népszava”, felhívást intéz az összes párt szervezetekhez, amelyben nemcsak harcot hirdet előre a választási reform ellen, hanem külön pénzalapot gyűjt a folytatandó harchoz.

A nemzetiségek szintén élénken tiltakoznak lapjaikban a plurális választói jog ellen s különösen a románok heves fenyegetéseket hallatnak lapjaikban.

A fumei hajós-sztrájk.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Fiuméből sürgönyzik, a „Hrvatska” hajós-társaság alkalmazottai kijelentették, hogy szolidaritást vállalnak az Ungaro-Kroata sztrájkoló személyzetével. A sztrájk különben még változatlanul tart s eddig semmi közeledés nem mutatkozik a sztrájkolók és az igazgatóság között. A szociáldemokrata párt szervezetek már előkészítik az általános sztrájkot, amelynek terve a fumei kereskedők között nagy rémületet kelt. A kormányzó-helyettes maga is a legnagyobb aggodalmát fejezte ki Fiume helyzete felett, ha az általános sztrájk csakugyan kitör.

Felkelés Macedóniában.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rómából sürgönyzik: Az itteni „Corriera della Sera” című lap macedóniai jelentést közöl, amely azt adja hírül, hogy Macedóniában felkelés készül. A felkelők mind fel vannak fegyverkezve és csak az alkalmas pillanatot várják, hogy nyíltan föllázadhasanak a szultán ellen. A hír diplomáciai körökben élénk izgalmat kelt.

Elhunyt szerb követ.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, Milovanovics londoni szerb követ tegnap szívszélhűdésben hirtelen meghalt.

A szélhámos bankár.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Weil-Loránt Félix, a szélhámos bankár csalásai ügyében Weil öngyilkosságai nem záródtak le az akták. A budapesti rendőrség a bankár büntársai ellen széleskörű nyomozást folytat és Sándor László rendőrkapitány Bécsbe utazott, hogy Weil ottani cinkosát kinyomozza. Bécsből a rendőrkapitány Szentpétervárra utazik, ahol egy orosz herceget egymillió rubel ellenében károsítottak meg Weil és büntársai.

Nagy utcai botrány.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délután a Kossuth Lajos-utcában nagy botrány történt. Egy idősebb uriember, dr. K. Sz. úgy megverte Sigdor György magánzót, hogy azt a mentők szállították el. A botrány előzménye az, hogy Sigdor megszöktette dr. K. Sz.-nek Ibolyka nevű leányát, akivel azután egybe is kelt. Az apa később ki akart békülni velük és a fiatal párt találkozóra hívta a Kossuth Lajos-utcai kávéházba. Az apa fiával ment a találkozóra s a fiatal pár is megjelent. A találkozó azonban rossz vége lett, mert az apa a békülés helyett heves szemrehányásokkal illette a fiatal embert s a leányát visszahívta. A leány kijelentette, hogy semmi szín alatt se megy vissza, a fiatal ember pedig tiltakozott az eljárás ellen s azzal az ifjú pár eltávozott a kávéházból. Az apa erre dühbe gurult, utánuk rohant és Sigdort botjával agyföbe verte, úgy, hogy a mentőket kellett hívni, a kik Sigdor sebeit bekötötték. A verekedésre persze óriási néptömeg gyűlt össze, úgy, hogy a rendőröknek kellett közbelépni, akik azután az egész társaságot bevitték a IV. kerületi rendőrkapitányságra s itt valamennyiük ellen a botrány okozásáért megindították az eljárást. Az apa azt mondja, hogy a leányának százezer korona hozománya van és Sigdor csak azért csábította el a leányát.

Elítélt nagybérő.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Debreczenből jelentik, ott nagy feltűnést kelt egy ottani dugszagd nagybérő és tejkereskedőnek az elítélése. A nagybérő Weinstein Jakab, aki huzamosabb idő óta hamisított tejjel árasztotta el a várost. A tejhamisítót most rajtszípték s a hatóság 14 napi elzárásra ítélte.

Határidő üzenet.

Budapest, július 14. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre 1908.) 22 34 — — Rozs (októberre 1908.) 18 90 — — Zab (októberre 1908.) 16 70 — — Tengeri (augusztusra) 14 78 — — Tengeri (új, októberre) 15 04 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

(E rovat alatt közzétettéket nem vállal felelősséget a szerk.)

NESTLÉ
az egészséges gyermekét
és a beteg gyermek, a gyomorhajosok regőta bevált táplálékát
Megőv a hányástól, hasmenéstől, bélhurutól és elhárítja ezeket
A gyermekápolásról ismeretlenül fűzetet ingyen küld.
Wien, L. Biberstrasse 11.

477./1907. sz. Az antalfalvai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Jarkovác (Torontálmegye vasuti állomás) községben megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek. Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy kérvényüket, minősítésüket igazolva 1908. évi szeptember 30-ig hozzám nyújtsák be.

Az orvos fizetése 2400 kor., nappali látogatásért 40 fill., éjjeli látogatásért 80 fillér és a husszemle után szedhető díjak.

A jarkováci orvos vasuti orvos szokott lenni, miért is ezen állás a megválasztottnak kilátásba helyeztetik.

A megválasztott orvos köteles a megyei községi és körorvosi nyugdíj-intézetbe belépni.

Antalfalva, 1908. évi július 9.

635-32

Zsiros Imre,
főszolgabíró.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Verseez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (mótorokcsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseezről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csősztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 45 p.
Szegedre: (mótorokcsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseez: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Verseez, Antalfalva—Pancsova és Alibunarra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csősztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

FELHIVÁS

a nagybecskereki Szerb Takarékpénztár által kibocsátandó másodrésztvények jegyzésére.

A Szerb Takarékpénztár részvénytársaságnak múlt hó 21-én megtartott II. rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy a jelenlegi 120.000 koronás alaptőkét felemeli 180.000 koronára 500 drb a 120 kor. n. é. másodrésztvények kibocsátásával. Az új részvények jegyzésénél a régi részvényeseknek elsőbbségi joguk van a birtokukban levő első részvények erejéig.

A másodrésztvények jegyzése e hó 31-ig tart.

A jegyzésnél azonnal fizetendő

K. 20 minden jelzett részvény után; azontul pedig a következő részletek fizetendők:

K. 25 ez év augusztus 31-ig,

K. 25 ez év szeptember 30-ig,

K. 25 ez év október 31-ig,

K. 25 ez év november 30-ig.

Összesen K. 120

Ha valaki a befizetéssel elkészik, fizet 6%-os késedelmi kamatot azon időre, amelyre elkészült. Ki azonban az egyes részletek lejáratát után 30 napra sem fizeti meg az illető részletet, veszíti az új részvények jegyzésére való jogát a befizetett részletekkel együtt, mely összeg az intézet tartalék-alapjára fordítatik.

Az egyes befizetések 5%-os kamattal kamatoznak ez év december 31-ig. Ez a kamat a részvényeseknek ki fog fizettetni jövő év január kezdetével, minek folytán a másodrésztvények után 1909. január 1-től kezdődőleg jár az osztalék.

Nagybecskerek, 1908. évi július hó 13-án.

(641-1.1)

AZ IGAZGATÓSÁG.

A Kinizsy-utcában (a zsidó templommal szemben) levő 441. sz. ház I. emeletén

egy utcai lakás,
mely áll 3 utcai, 3 udvari szobából és mellékhelyiségekből, azonnal kiadó.

Közelebbi feltételek ugyanott a házmesternél megtudhatók. 639-3.2

GYAKORNOK

azonnal felvétetik

Schneider János könyvkereskedésébe.

Legalább négy középiskola megkívánva. 639-2.1

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALBAN.

Árlejtési hirdetmény.

A szerbneuzinai gör. kel. szerb egyház hitközsége ezennel az egyháznak alapos javítására az árlejtést kibocsátja.

Közüves, ács, asztalos és bádogos munkára (építési anyaggal együtt) 4132 kor. 57 fill. van előirányozva.

Az árlejtés Szerbneuzinán a szerb iskola helyiségében f. évi augusztus 2-án d. u. 2 órakor fog megtartatni.

Az árverezni kívánók tartoznak az előirányzott összegnek 5%-át bánatpénz címén az árlejtés megkezdése előtt lefizetni, illetve letenni.

Az építési terv és a feltételek minden nap megtekinthetők. Az egyházközség választmánya fentartja magának azt a jogot, hogy a vállalkozók közül saját belátása szerint azt választja meg, akiben legtöbb bizalma van.

Szerbneuzina, 1908. évi július 8.

637-2.2

A szerb egyház hitközsége.

4228/1908. sz. A nagybecskereki járás főszolgabrájától.

Pályázati hirdetmény.

Bégaszentgyörgy községben megüresedett I-ső **segédjegyzői állásra** és ezen állás belöltésével netán megüresedendő II-od **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy aziránti pályázati kérvényüket legkésőbb f. évi augusztus 1-ig hozzám adják be.

A választás határidejét külön ki fogom tüzni.

Az I-ső és II-od segédjegyzői állás javadalmazása egyenként 1000 kor. évi fizetés és szabadlakás élvezete.

Erről a hason szám alatt kiadott előző pályázati hirdetményem érvénye hatálytalanítottatik.

Nagybecskereken, 1908. évi július 11.

Lowieser Imre,
főszolgabíró.

636-3.2

BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVIZ

VESE ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL.
KELLEMEZ, KISSÉ SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESÍTETT,
SZÉNSVADUS, RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.
ORVOSILAG AJANLVA. ORVOSILAG AJANLVA.

ivógyógyomdra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemérence idült hurutjainál, húgykő- és főnyéképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziaszi gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.
Nagybecskereki főlerakat: **WEHNER JÓZSEF** ügynöksége. Kapható Schlessinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 463-153.80

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.